

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Sžso/62/2014
Identifikačné číslo spisu:	7112222137
Dátum vydania rozhodnutia:	16.03.2016
Meno a priezvisko:	JUDr., Ing. Miroslav Gavalec
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:7112222137.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací v senáte zloženom z predsedu senátu Ing. JUDr. Miroslava Gavalca PhD. a členov senátu JUDr. Igora Belka a JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD., v právnej veci žalobcu: N. N., r. č. XXXXXX/XXXX s adresou J. č. XX, XXX XX J., proti žalovanej: Sociálna poisťovňa - ústredie, so sídlom Ulica 29. augusta č. 8-10, 813 63 Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutí správneho orgánu, na odvolanie žalobcu, proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo dňa 23. apríla 2014 č. k. 7S/15/2013-43, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo dňa 23. apríla 2014 č. k. 7S/15/2013-43 p o t v r d z u j e .

Žalobcovi právo na náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

I.

Konanie na správnom orgáne

1. rozhodnutie:

1. Rozhodnutím č. 30745-2/2012-BA zo 14.08.2012 (ďalej na účely rozsudku len „napadnuté rozhodnutie 1“ - č. l. 19) žalovaná ako odvolací orgán podľa § 179 ods. 1 písm. b) zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej na účely rozsudku len „zák. č. 461/2003 Z. z.“) v zmysle § 218 ods. 2 zák. č. 461/2003 Z. z. potvrdila rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Košice č. 700-3411384412-GC04/12 z 11. mája 2012 (ďalej na účely rozsudku len „prvostupňové rozhodnutie 1“, resp. „prvostupňový orgán“), ktorým žalobcovi ako samostatne zárobkovo činnnej osobe (ďalej na účely rozsudku len „SZČO“) predpísala za obdobie júl až december 2004, úplné roky 2005 až 2006 ako aj za obdobie 04 až 12/2007 a 01 až 06/2008 (ďalej na účely rozsudku len „posudzované obdobie“) penále v sume 1.240,32 €.

2. Uvedené penále bolo vypočítané z titulu vykonanej kontroly odvodu poistného, nakoľko bolo zistené, že žalobca neuhradil za posudzované obdobie poistné včas. Pretože žalobca nespĺňa zákonné podmienky

na nepredpísanie, či odpustenie povinnosti zaplatiť penále, tak mu bola vyrubená hore uvedená suma penále.

Podľa žalovanej, hoci žalobcovi bolo povolené postupné splácanie dlžných súm poistného, tak toto rozhodnutie bolo zrušené z dôvodu nedodržania podmienok, a preto v zmysle ustanovenia § 146 ods. 3 zák. č. 461/2003 Z. z. sa stala splatnou celá dlžná suma poistného.

3. Ďalej žalovaná zdôraznila, že vymáhanie penále nie je premlčané. Lehota na premlčanie práva vymáhať penále začne plynúť odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, ktorým bolo penále predpísané. V danom prípade, keďže odvolanie má odkladný účinok výkonu rozhodnutia, lehota plynie odo dňa doručenia rozhodnutia vydaného v odvolacom sociálnom konaní.

Rozpis penále vypočítanej z dlžnej sumy poistného na nemocenské poistenie, poistného na starobné poistenie, príspevkov na starobné dôchodkové sporenie, poistného na invalidné poistenie, poistného na úrazové poistenie, poistného do garančného fondu, poistného na poistenie v nezamestnanosti a poistného do rezervného fondu solidarity (ďalej na účely rozsudku tiež „zameškané odvody“) vo výške 0,05% za každý deň omeškania je podľa žalovanej prílohou prvostupňového rozhodnutia 1.

2. rozhodnutie:

4. Rozhodnutím č. 30746-2/2012-BA zo 14.08.2012 (ďalej na účely rozsudku len „napadnuté rozhodnutie 2“ - č. l. 15) žalovaná ako odvolací orgán podľa § 179 ods. 1 písm. b) zák. č. 461/2003 Z. z. v zmysle § 218 ods. 2 zák. č. 461/2003 Z. z. zmenila vo výrokovej časti rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Košice č. 700-3411384912-GC04/12 z 11. mája 2012 (ďalej na účely rozsudku len „prvostupňové rozhodnutie 2“), vo veci zániku nemocenského poistenia, dôchodkového poistenia a poistenia v nezamestnanosti tak, že vypustila text: „... ..vypočítané z dlžnej sumy poistného na nemocenské poistenie, poistného na starobné poistenie a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie, poistného na invalidné poistenie, poistného do rezervného fondu solidarity (ďalej len „poistné a príspevky“), vo výške 0,05 % z dlžnej sumy za každý deň omeškania odo dňa splatnosti poistného a príspevkov do dňa, keď bola dlžná suma poukázaná na účet Sociálnej poisťovne v Štátnej pokladnici alebo zaplatená v hotovosti“ a doplnila text: „... ..vypočítané z dlžnej sumy poistného na nemocenské poistenie, poistného na starobné poistenie, poistného na invalidné poistenie, poistného do rezervného fondu solidarity (ďalej len poistné“) vo výške 0,05 % z dlžnej sumy za každý deň omeškania odo dňa nasledujúceho po dni začatia predchádzajúcej kontroly do dňa, keď bola dlžná suma poukázaná na účet Sociálnej poisťovne v Štátnej pokladnici alebo zaplatená v hotovosti...“. Vo zvyšnej časti prvostupňové rozhodnutie 2, ktorým žalobcovi ako SZČO predpísala za obdobie september až december 2010 penále v sume 11,84 €, potvrdila.

5. Obdobne ako u napadnutého rozhodnutia 1 tak aj v prípade napadnutého rozhodnutia 2 sa žalovaná vyjadrila k možnosti premlčania alebo odpustenia penále.

3. rozhodnutie:

6. Rozhodnutím č. 30747-2/2012-BA zo 14.08.2012 (ďalej na účely rozsudku len „napadnuté rozhodnutie 3“ - č. l. 11, resp. spolu s napadnutými rozhodnutiami 1 a 2 „napadnuté rozhodnutia“) žalovaná ako odvolací orgán podľa § 179 ods. 1 písm. b) zák. č. 461/2003 Z. z. v zmysle § 218 ods. 2 zák. č. 461/2003 Z. z. potvrdila rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Košice č. 700-3411385212-GC04/12 z 11. mája 2012 (ďalej na účely rozsudku len „prvostupňové rozhodnutie 3“, resp. spolu s prvostupňovými rozhodnutiami 1 a 2 „prvostupňové rozhodnutia“), ktorým žalobcovi ako SZČO predpísala za obdobie júl až december 2009 ako aj za mesiac jún 2011 penále v sume 46,29 €.

7. Obdobne ako u napadnutého rozhodnutia 1 tak aj v prípade napadnutého rozhodnutia 2 sa žalovaná vyjadrila k možnosti premlčania alebo odpustenia penále.

II.

Konanie na prvostupňovom súde

A)

8. Proti tomuto rozhodnutiu žalobca podal na Okresný súd Košice I žalobu (označenú ako žiadosť)

doručenú dňa 28.08.2012. Uvedenú žalobu Okresný súd Košice I postúpil na Krajský súd v Košiciach prípisom zo dňa 17.01.2013.

9. Podľa žalobcu sú pohľadávky na vymożenie týchto penále už premlčané vzhľadom na 3-ročnú premlčaciu dobu podľa § 100 až § 110 Občianskeho zákonníka.

10. Žalovaná sa k žalobe vyjadrila podaním doručeným krajskému súdu dňa 21.02.2014 s požiadavkou na zamietnutie žaloby.

B)

11. Krajský súd v Košiciach ako súd prvého stupňa v intenciách ust. § 247 a nasl. O.s.p. po preskúmaní administratívneho spisu dospel k záveru, že žalobná námietka žalobcu ohľadne premlčania práva na vymáhanie predmetných penále nebola opodstatnená, a preto žalobu zamietol.

12. Po citácii dotknutých ustanovení zák. č. 461/2003 Z. z. krajský súd konštatoval, že námietky žalobcu v žalobe boli vo všeobecnej rovine, t. j., že dlh si splnil, teda aj prostredníctvom exekučného konania taktiež, a preto už nemá voči žalovanej žiadny dlh.

Výšku predpísaného penále v jednotlivých prvostupňových rozhodnutiach nenamietal.

13. Čo sa týka tvrdenia v žalobe, že už nemá dlh voči žalovanej, sa podľa krajského súdu môže týkať iba základnej istiny, ale nie akcesorického záväzku, ktorým je predpísané predmetné penále.

III.

Odvolaie žalobcu/stanoviská

A)

14. Vo včas podanom odvolaní zo dňa 27.05.2014 (č. l. 47) proti rozsudku krajského (prvostupňového) súdu žalobca ako odvolací dôvod uviedol, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a rozhodnutie prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 221 ods. 3 O.s.p.).

15. Ďalej Najvyšší súd Slovenskej republiky v stručnosti rekapituluje odvolacie námietky žalobcu:

- namietal nelogický výpočet pri vyrubení penále,
- v rozhodnutí o splátkach nebol vôbec upozornený na možnosť vyrubenia penále,
- nová zákonná úprava o neplatičoch poistného potvrdzuje jeho záver o podvoide na svojej osobe,
- nie je pravdou, že penále nenamietal,
- poukázal na problémy s exekútorom,
- namietal, že premlčanie podľa Občianskeho zákonníka sa má vzťahovať aj na jeho vec a tiež že
- ako invalidný dôchodca je v tomto konaní neustále poškodzovaný.

16. Záverom žalobca navrhol odvolaciemu súdu, aby odvolací súd zastavil exekúciu, dal odblokovať jeho auto a zrušil napadnuté rozhodnutia.

17. Na základe uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 23.09.2014 žalobca opätovne doručil odvolanie s dátumom z 27.05.2014 riadne žalobcom podpísané.

B)

18. Z vyjadrenia žalovanej (č. l. 50) z 18.06.2014 vyplýva, že žalobca neuviedol žiadne nové námietky k správnosti preskúmaného rozhodnutia, ani právne relevantné dôvody, ktoré by odôvodňovali zmenu alebo zrušenie napadnutých rozhodnutí.

Ďalej uviedla, že sa pridŕžiava svojich argumentov ako aj písomného vyjadrenia zo dňa 21. februára 2014.

19. Čo sa týka žalobcom prezentovanej námietky, že poukazuje na nesprávnosť výpočtu penále, žalovaná uviedla, že spôsob výpočtu penále je zák. č. 461/2003 Z. z. presne daný. Údaj o počte dní

omeškania, na ktorý žalobca poukazuje, je informatívny a s výpočtom penále nesúvisí.

Tiež žalovaná zdôraznila, že penále nebolo vypočítané a predpísané za 61.303 dní, ale z dlžnej sumy poistného na sociálne poistenie za jednotlivé mesiace, odo dňa splatnosti poistného na sociálne poistenie do dňa jeho zaplatenia, ako to vyplýva z jednotlivých riadkov tabuľkovej časti príloh k prvostupňovým rozhodnutiam.

20. K námietke žalobcu týkajúcej sa exekučného konania prebiehajúceho napriek tomu, že podal žalobu o preskúmanie rozhodnutí odvolacieho orgánu, žalovaná uviedla, že je právne irelevantná, pretože prvostupňové rozhodnutia sú právoplatné a vykonateľné a žaloba nemá odkladný účinok na výkon rozhodnutia priamo zo zákona.

21. K tvrdeniu žalobcu, že v súčasnosti dochádza v prípade neuhradenia poistného na sociálne poistenie odvádzateľom v dvoch po sebe nasledujúcich mesiacoch k automatickému zániku povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia, žalovaná podčiarkla, že táto právna úprava, účinná od 1. januára 2014, sa vzťahuje iba na dobrovoľné poistenie.

22. Záverom žalovaná navrhla, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu v plnom rozsahu ako vecne správny potvrdil.

IV.

Právne názory odvolacieho súdu

23. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „Najvyšší súd“) ako odvolací súd (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok v rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní podľa § 212 v spojení s § 246c ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (v texte rozsudku tiež „O.s.p.“). Po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 204 ods. 1 O.s.p.) a že ide o rozsudok, proti ktorému je podľa ustanovenia § 201 v spoj. s ust. § 250ja ods. 1 O.s.p. odvolanie prípustné, vo veci v zmysle dôvodov uvedených v § 250ja ods. 2 O.s.p. nenariadil pojednávanie a po neverejnej porade senátu jednomyselne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch) dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné, pretože napadnutý rozsudok krajského súdu je vo výroku vecne správny a vydaný v súlade so zákonom, a preto ho po preskúmaní dôležitosti odvolacích dôvodov postupom uvedeným v § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil.

24. Po preverení riadnosti podmienok vykonávania súdneho prieskumu rozhodnutí správneho orgánu (tzn. najmä splnenia podmienok konania a okruhu účastníkov) sa Najvyšší súd celkom stotožňuje so skutkovými závermi krajského súdu v tom rozsahu, ako si ich osvojil zo zistení uvedených žalovaným správnym orgánom, ktoré sú obsiahnuté v administratívnom spise. Na druhej strane podstatou súdneho odvolania proti rozsudku krajského súdu ako aj žaloby, ktorou sa žalobca domáha preskúmania rozhodnutia žalovanej, je právna otázka, či platná právna úprava týkajúca sa premĺčania spochybnených plnení vzniknutých na základe zák. č. 461/2003 Z. z. v oblasti sociálneho poistenia, bola riadne žalovanou aplikovaná aj na sociálne nedávkové konania.

Práve tento právny rámec aj vymedzuje potrebné medze skutkového zistenia.

25. Žalobca svoje odvolanie oprel o viacero odvolacích dôvodov, avšak tieto riadne v súlade s judikatúrou správnych súdov (napríklad rozsudok Najvyššieho súdu sp. zn. 5Sžf 37/2007) právne nevymedzil. Podľa rozsudku Najvyššieho súdu z 29. februára 2000 sp. zn. 4Sž 114/99 (R č. 58/2001): „Správny súd nevyhľadáva za účastníka konkrétne dôvody nezákonnosti rozhodnutia správneho orgánu, ktoré podľa § 249 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku majú tvoriť obsah žaloby a určovať rozsah preskúmania zákonnosti rozhodnutia súdom, ktorým je súd podľa § 250h Občianskeho súdneho poriadku viazaný.“

Za účelom riadneho prieskumu zákonnosti napadnutého rozhodnutia sa preto Najvyšší súd aj s prihliadnutím na charakter predmetu súdneho prieskumu (rozhodnutie sociálno-správneho orgánu) môže vysporiadať iba s odvolacími námietkami, ktoré mu vyplývajú z obsahu odvolania žalobcu.

Podľa § 212 ods. 1 v spojení s § 246c ods. 1 O.s.p. odvolací súd je rozsahom a dôvodmi odvolania

viazaný.

Podľa § 212 ods. 3 v spojení s § 246c ods. 1 O.s.p. na vady konania pred súdom prvého stupňa prihlíada odvolací súd, len ak mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

26. Po preverení okruhu účastníkov a podmienok konania v súvislosti s hore položenou otázkou Najvyšší súd vopred avizuje, že po vyhodnotení závažnosti odvolacích dôvodov vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu a vo vzťahu k obsahu súdneho a pripojeného administratívneho spisu Najvyšší súd s prihliadnutím na ust. § 219 ods. 2 v spoj. s § 246c ods. 1 O.s.p. konštatuje, že nezistil dôvod na to, aby sa odchýlil od logických argumentov a relevantných právnych záverov spolu so správnou citáciou dotknutých právnych noriem obsiahnutých v odôvodnení napadnutého rozsudku krajského súdu, ktoré vytvárajú dostatočné právne východiská pre vyslovenie výroku napadnutého rozsudku. Preto sa s ním stotožňuje v prevažujúcom rozsahu a aby nadbytočne neopakoval pre účastníkov známe fakty prejednávanej veci spolu s právnymi závermi krajského súdu, Najvyšší súd sa v svojom odôvodnení následne obmedzí iba na rekapituláciu niektorých vybraných bodov odôvodnenia napadnutého rozsudku a doplnenia svojich odlišných, resp. doplňujúcich zistení a záverov zistených v odvolacom konaní (§ 219 ods. 2 v spoj. s § 246c ods. 1 O.s.p. umožňuje odvolaciemu súdu doplniť odôvodnenie prvostupňového súdu o ďalšie dôvody), najmä vo vzťahu k hore vymedzenej právnej otázke.

27. Jedinou právne sformulovanou odvolacou námietkou (viď bod č. 25) je námietka premlčania, ktorá bola vznesená s podporou ustanovení Občianskeho zákonníka, a to s dôrazom na uplynutie 3 ročnej lehoty.

Ako správne krajský súd prostredníctvom citácie relevantných ustanovení zák. č. 461/2003 Z. z. upozornil žalobcu v svojom odôvodnení (č. l. 44, t. j. str. 3 rozsudku krajského súdu):

„Podľa ust. § 147 ods. 1 ZoSP, právo predpísať poistné sa premlčí za desať rokov odo dňa jeho splatnosti, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa ust. § 147 ods. 3 ZoSP, právo vymáhať poistné sa premlčí za desať rokov odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa poistné predpísalo.

Podľa ust. § 241 ods. 1 ZoSP na pokuty a na penále platia ustanovenia § 142 ods. 6 a 7, § 143 ods. 3 a § 145 až 147 o poistnom primerane.

z vyššie uvedených zákonných ustanovení vyplýva, že predpísané penále nie je premlčané a nevzťahuje sa na neho ustanovenie §§ 100 - 110 Obč. zákonníka.“

Žiadny iný právny názor nie je možné z ustanovení citovaných vyššie vyvodiť. Preto argumentácia žalobcu, že napadnuté rozhodnutie trpí inou vadou, resp. rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, nemohol si Najvyšší súd osvojiť.

28. K tomu Najvyšší súd musí dodať, že žalobcom aplikované ustanovenia Občianskeho zákonníka na penále v oblasti práva sociálneho zabezpečenia, ktorých právnym základom je rozhodnutie prvostupňového orgánu o vyrubení (predpísaní) poistného, je neprípustné, nakoľko Občiansky zákonník upravuje iba vzťahy založené na konsenze (dohode), kde základným právnym nástrojom je zhodný prejav vôle, t. j. dohoda alebo zmluva.

Nakoľko v prejednávanej veci sa štátny orgán so žalobcom na platbe penále nedohodol, ale žalobcovi takúto povinnosť (ktorá mu okrem iného vyplýva zo zákona) predpísal jednotlivými prvostupňovými rozhodnutiami, mal sa žalobca pri otázke premlčania nárokov žalovanej riadiť hore uvedenými ustanoveniami zák. č. 461/2003 Z. z. a predložiť dôkazy o uplynutí 10 ročnej zákonnej lehoty. Nakoľko tak neurobil, nebolo možné priznať jeho odvolaniu úspech.

29. Čo sa týka jeho zvyšných odvolacích námietok (viď bod č. 15 - t. j. nelogický výpočet pri vyrubení penále, absencia upozornenia na možnosť vyrubenia penále - čo však mal namietať, nová zákonná úprava o neplatičoch poistného, problémy s exekútorom a svoj status invalidného dôchodcu), tak tieto majú spoločný základ v jeho subjektívnej nespokojnosti s napadnutými rozhodnutiami. Avšak takto sformulované námietky musí Najvyšší súd odmietnuť, lebo nepreukazujú žiadne porušenie práva sociálneho poistenia, ktoré by mal zák. č. 461/2003 Z. z. žalobcovi priznávať.

Navyše odvolací súd musí zdôrazniť, že niektoré odvolacie námietky neboli žalobcom uplatnené v žalobe

a z uvedeného dôvodu ich dôvodnosť ani krajský súd nemohol po právnej stránke preskúmať. Preto sa Najvyšší súd nestotožňuje s argumentáciou žalobcu, že rozsudok krajského súdu je nutné zrušiť ako nezákonný.

V.

30. Odvolací súd vzhľadom na námietky uplatnené žalobcom uvádza, že napadnuté rozhodnutia žalobkyne majú všetky formálne i obsahové náležitosti rozhodnutia v zmysle zák. č. 461/2003 Z. z. Uvedené rozhodnutia správneho orgánu vychádzajú z dostatočne zisteného skutkového stavu, ktoré je logicky vyhodnotené a riadne právne posúdené.

Počas konania nebolo účastníkmi naznačené ani odvolací súd nedospel k záveru, že by sa vyskytli prekážky pre konanie z dôvodov neústavnosti alebo potreby výkladu komunitárneho práva aplikovaných právnych predpisov a súvisiacich právnych aktov orgánov Európskej únie, pre ktoré je potrebné konanie prerušiť.

31. Na základe zisteného skutkového stavu, uvedených právnych skutočností, po vyhodnotení námietok žalobcu ako aj s prihliadnutím na stanovisko žalovanej Najvyšší súd nezistil žiaden relevantný dôvod, aby sa od obsahu a vyslovených právnych názorov rozsudku krajského súdu odchýlil, a preto s osvojením si argumentácie krajského súdu postupom podľa § 219 ods. 2 O.s.p. s oznámením termínu vyhlásenia rozsudku postupom podľa § 156 ods. 1 a 3 O.s.p. rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku rozsudku.

32. O práve na náhradu trov odvolacieho súdneho konania rozhodol Najvyšší súd podľa § 250k ods. 1 O.s.p., podľa ktorého neúspešnému žalobcovi právo na náhradu trov tohto konania nevzniklo.

32. Najvyšší súd v prejednávanej veci v súlade s ust. § 250ja ods. 3 O.s.p. rozhodol bez pojednávania, lebo nezistil, že by týmto postupom bol porušený verejný záujem (vo veci prebehlo na prvom stupni súdne pojednávanie, pričom účastníkom bola daná možnosť sa ho zúčastniť), nešlo o vec v zmysle § 250i ods. 2 O.s.p. (úprava povinnosti platiť poistné odvody je spojená s verejnoprávnymi vzťahmi), v konaní nebolo potrebné v súlade s ust. § 250i ods. 1 O.s.p. vykonať dokazovanie a z iných dôvodov nevznikla potreba pojednávania nariadiť.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok (§ 246c ods. 1 O.s.p.).